

КОНКУРЕНТНИ ПРЕДИМСТВА НА БЪЛГАРСКИТЕ ЕКСПОРТНИ ПРОИЗВОДСТВА

Част втора

*Производствена и
експортна
специализация*

2014 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

1. Обхват, подход, информация
2. Топ 20 продуктови групи в общата класация на сравнителните конкурентни предимства
3. Продукти на високо-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 3.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 3.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
4. Продукти на средно високо-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 4.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 4.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
5. Продукти на средно ниско-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 5.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 5.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства
6. Продукти на ниско-технологични дейности, за които България притежава сравнителни конкурентни предимства
 - 6.1 Сравнителни конкурентни предимства по страни
 - 6.2 Продуктови групи с потенциал за реализиране на сравнителни конкурентни предимства

ЧАСТ ВТОРА

7. Обобщени резултати от анализа, изводи, предложение
8. Индикатори за оценка технологичните сфери
9. Регионална специализация
10. Регионален потенциал в областта на НИРД
11. Регионален потенциал в областта на образованието

ОБХВАТ, ПОДХОД, ИНФОРМАЦИЯ

- Общ брой на продуктовете групи – 258, трето ниво на агрегация съгласно Стандартната външнотърговска класификация sitc rev.4, разпределени по глобална технологична интензивност на икономическите дейности КИД 2008
- Обхванати са всички страни-членки на ЕС28, както и балканските страни, нечленки
- Наличието на конкурентни предимства се установява с помощта на методологията на Баласа. Изисква се стойността на използвания критерий да бъде по-голям от единица. *На графиките страните с неоцветени стълбове не покриват критерия, а по-големият кръг съответства на по-голям износ от България*
- Наличието на конкурентни предимства производствена и експортна специализация е констатирано за 85 продуктови групи, които обхващат 79.5% от българския износ през 2012 г.
- Източник на информация – база данни на Обединените нации - *Comtrade.un.org*, база данни за фирмена информация – *BVD Amadeus*, база данни на ЕК за малки и средни предприятия - *Database for the Annual report 2012*
- Използваните данни за 2011 г. са актуализирани, в сравнение с предходния анализ

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА

Ниво на технологична интензивност		Брой		Дял в износа на България	
		2012	2011	2012	2011
1	Високо-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	18	18	5.6%	5.9%
		1	3	2.5%	2.5%
2	Средно-високо-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	73	73	20.1%	19.8%
		18	30	11.7%	18.9%
3	Средно-ниско-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	64	64	43.1%	42.1%
		27	26	41.0%	39.1%
4	Ниско-технологични дейности • Продуктови групи • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)	85	85	27.9%	27.2%
		39	39	24.3%	23.7%
Общо за България • Продуктови групи (3-то ниво, sitc Rev.4) • Продуктови групи с реализирани сравнителни конкурентни предимства (производствена и експортна специализация)		240	240	96.7%	95.0%
		85	98	79.5%	84.2%

- В групирането на продуктите, съгласно глобалната технологична интензивност на икономическите дейности, не участват аграрният сектор и добивната промишленост.

ИЗВОДИ

- Най-нисък през 2012 г. е делът на високо-технологичния износ (5.6%). Едва 2.5% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на международните пазари;
 - Най-висок е делът на средно-ниско-технологичния износ (43.1%), като 41% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на международните пазари;
 - Преобладава износът на средно- и ниско-технологични продукти (71%), като 65.3% е резултат от производствена и експортна специализация, която осигурява конкурентни предимства на българските изделия на международните пазари;
 - При 7 продуктови групи България е лидер по сравнителни конкурентни предимства. В регионален аспект балканските страни – нечленки на ЕС често показват по-добри резултати от тези на нашата страна;
 - Общо за страната, над $\frac{3}{4}$ от износа през 2012 г. е резултат от производствена и експортна специализация, но в ниско-технологичната сфера. Този извод предопределя стратегическите насоки за развитие на българската икономика и необходимите структурни промени.
- **Необходимост от повишаване на технологичното равнище на българската икономика и ускорено развитие на иновационната система**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Насърчаване на иновационната активност в различни сфери на българската икономика с потенциал за висок растеж, заетост и експортна ориентация

1. Насърчаване на иновационната активност в **средно- и високо-технологичните производства**, продуктите на които трябва да намерят значително по-голямо присъствие в българския износ и да водят до интензивен растеж

Икономически дейности:

- *Лекарствени вещества и продукти*
- *Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти*
- *Машиностроене, в т.ч. автомобилостроене, мехатроника*

2. Насърчаване на иновационната активност в **традиционно развитите производства на българската икономика** с цел запазване на завоюваните пазарни позиции и заетостта в българската икономика

Икономически дейности:

- *Хранителни продукти и напитки*
- *Текстил, текстилни изделия и облекло*
- *Мебели*

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ СФЕРИ

		2008-2012				
		Износ	Предприятия	Заети	Добавена стойност	Производителност на труда
		Млн.евро (средно)	Брой (средни)	Брой (средно)	Млн.евро (средно)	Евро, (добавена стойност/1 зает)
Общо		14 087	30 472	566 014	4 062	7 176
Високо-технологични дейности		1 105	440	16 946	242	29 263
21	Лекарствени вещества и продукти	442	62	7 746	145	18 719
26	Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	563	378	9 200	97	10 543
Средно високо-технологични дейности		3 210	2 209	84 761	781	9 212
28	Машини и оборудване, с общо и специално предназначение	1 028	943	33 002	293	8 878
29	Автомобили, ремаркета и полуремаркета	334	114	11 452	70	6 112
Средно ниско-технологични дейности		6 075	9 693	144 247	1 278	8 860
Ниско-технологични дейности		3 797	18 130	320 060	1 761	5 502
10	Хранителни продукти	1 067	4 609	86 763	567	6 535
11	Напитки	92	726	15 297	188	12 290
13	Текстил и изделия от текстил	330	623	13 003	73	5 614
14	Облекло	1 285	4 433	113 040	370	3 273
31	Мебели	194	2 258	24 843	114	4 589

- В ниско-технологичните дейности са съсредоточени най-много предприятия, най-много заети и се създава най-високата добавена стойност; средно ниско-технологичните дейности определят облика на българския износ; при високо-технологичните дейности се наблюдава най-високата производителност на труда

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА ТЕХНОЛОГИЧНИТЕ СФЕРИ

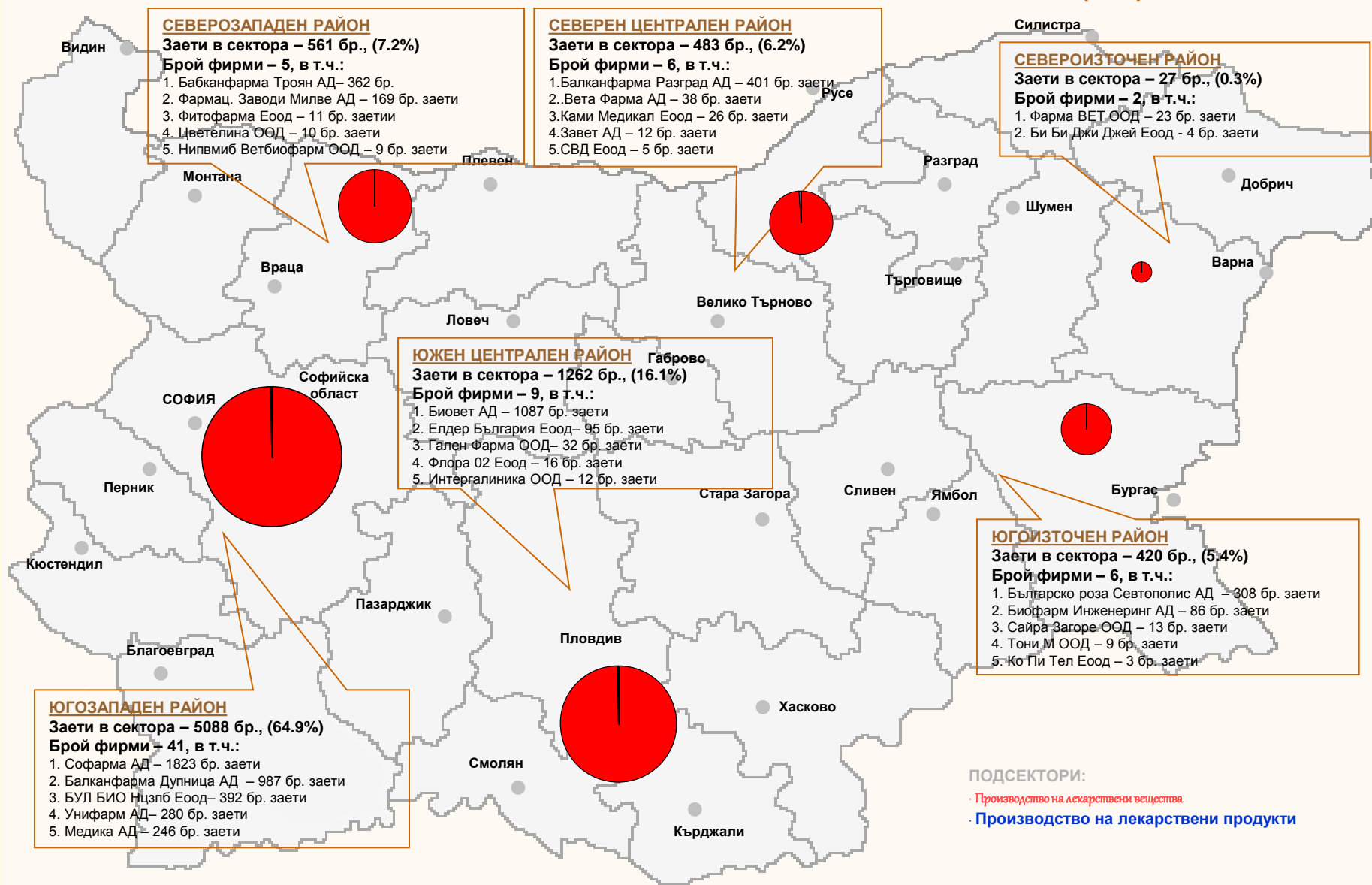
(%)

		2008-2012				
		Износ	Предприятия	Заети	Добавена стойност	Производителност на труда
Общо		100	100	100	100	100
Високо-технологични дейности		7.1	1.4	3.0	6.0	408
21	Лекарствени вещества и продукти	3.1	0.2	1.4	3.6	261
26	Компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	4.0	1.2	1.6	2.4	147
Средно високо-технологични дейности		22.8	7.2	15.0	19.2	128
28	Машини и оборудване, с общо и специално предназначение	7.3	3.1	5.8	7.2	124
29	Автомобили, ремаркета и полуремаркета	2.4	0.4	2.0	1.7	85
Средно ниско-технологични дейности		43.1	31.8	25.5	31.5	123
Ниско-технологични дейности		27.0	59.5	56.5	43.4	77
10	Хранителни продукти	7.6	15.1	15.3	14.0	91
11	Напитки	0.7	2.4	2.7	4.6	171
13	Текстил и изделия от текстил	2.3	2.0	2.3	1.8	78
14	Облекло	9.1	14.5	20.0	9.1	46
31	Мебели	1.4	7.4	4.4	2.8	64

- С намаляване на технологичната интензивност нараства броят на предприятията, заетите и добавената стойност, т.е. ориентация към ниско-технологична икономика
- В ниско-технологичните дейности са ангажирани 82% от заетите, които създават 75% от добавената стойност в технологичните дейности
- Лекарствените вещества и продукти се характеризират с минимална заетост и максимална производителност на труда
- Облеклото се характеризира с максимална заетост, максимален дял в износа и минимална производителност на труда

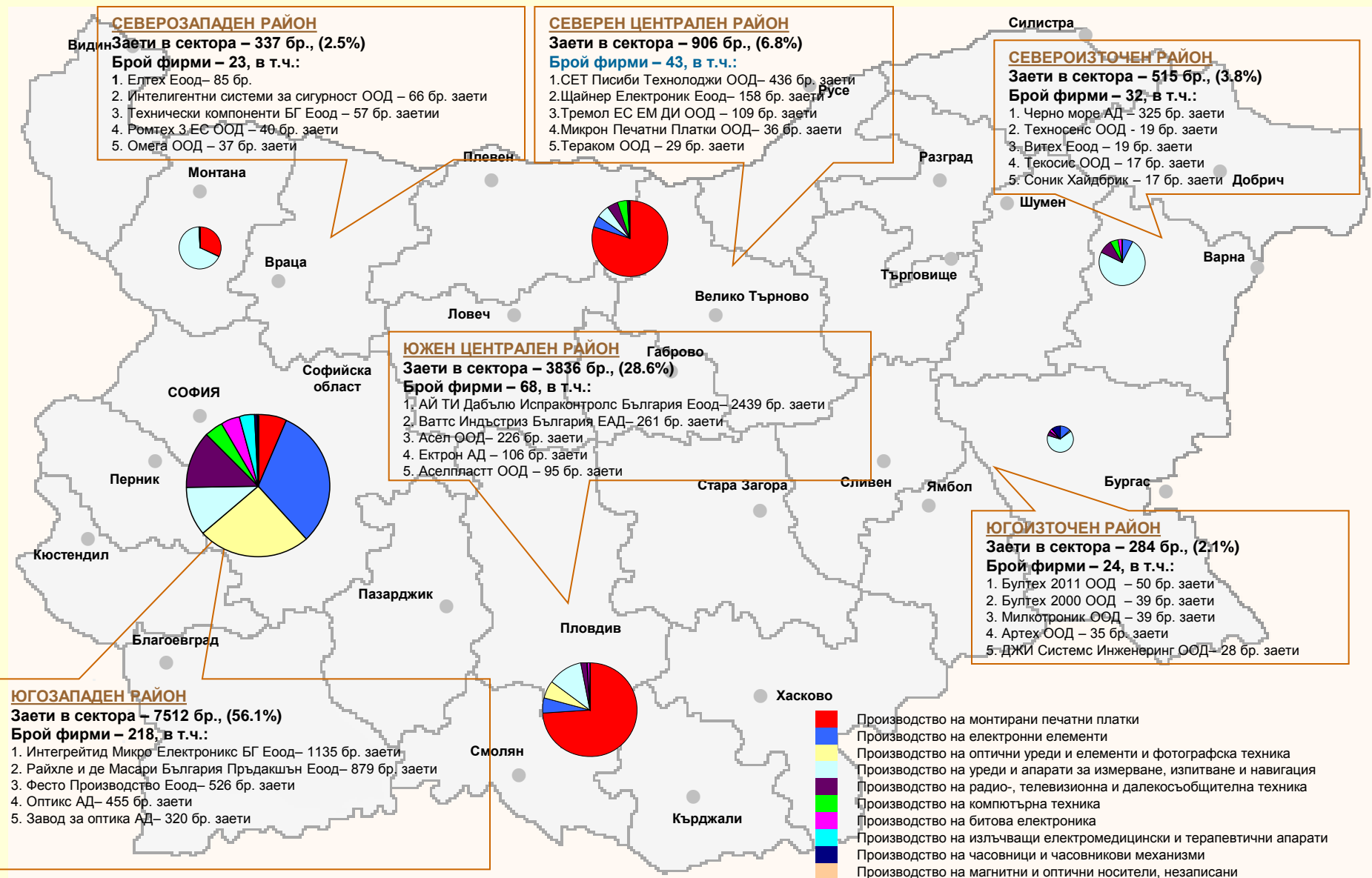
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА ЛЕКАРСТВЕНИ ВЕЩЕСТВА И ПРОДУКТИ” (C21)

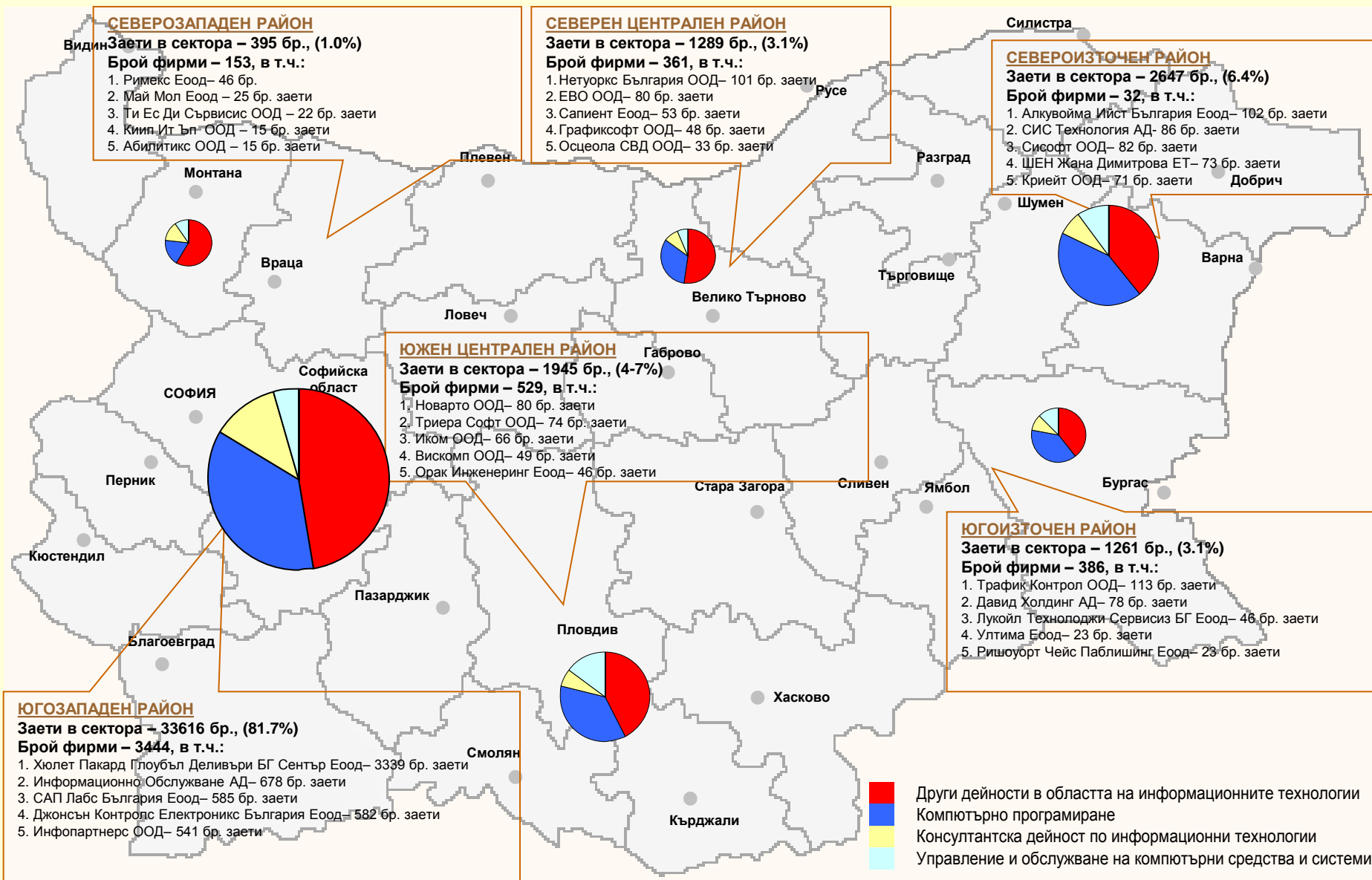
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА КОМПЮТЪРНА И КОМУНИКАЦИОННА ТЕХНИКА, ЕЛЕКТРОННИ И ОПТИЧНИ ПРОДУКТИ” (С26)

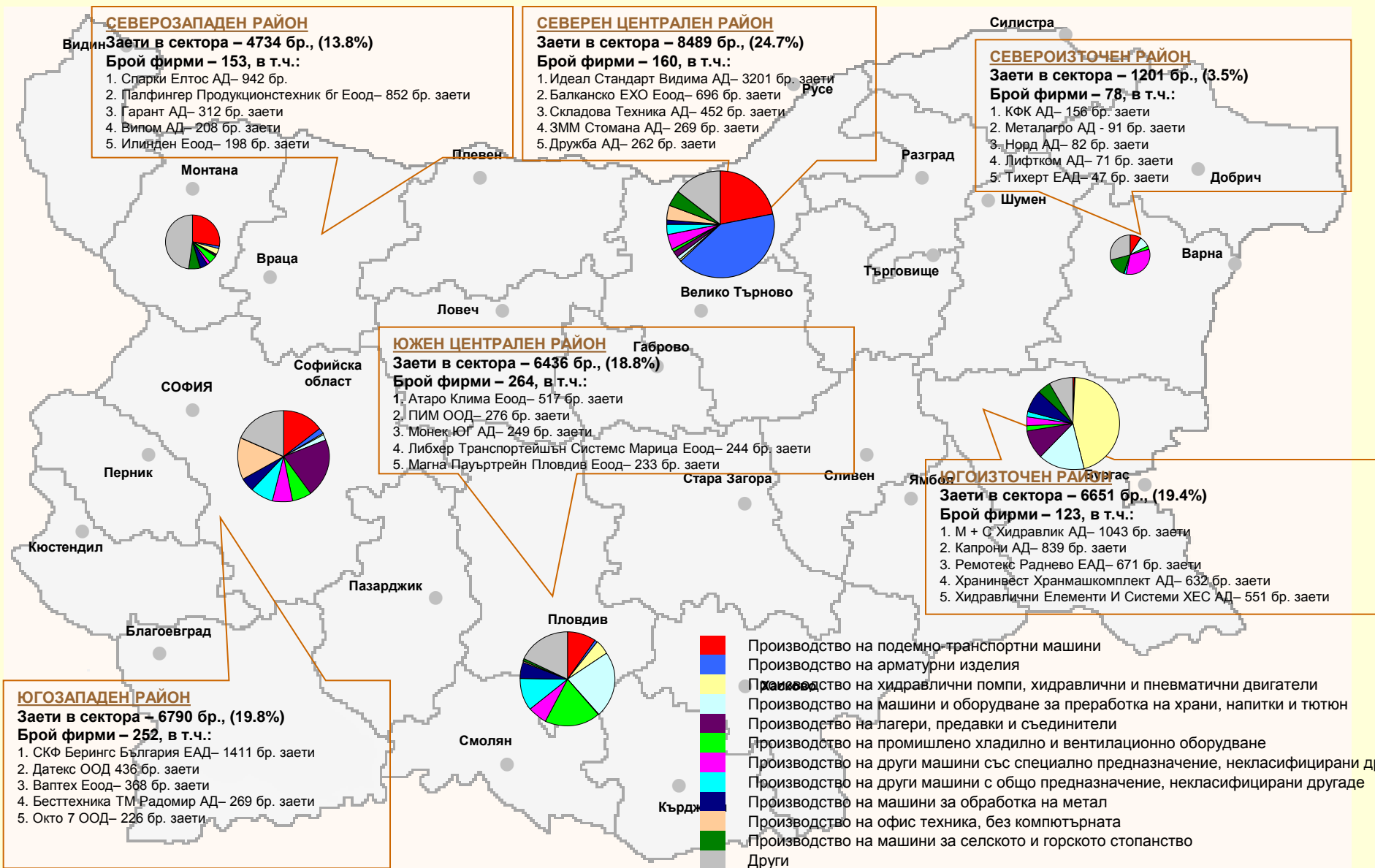
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ДЕЙНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ (J62)”

РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ С ОБЩО И СПЕЦИАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ (С28)

РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

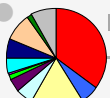
“ПРОИЗВОДСТВО НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ (С10)

СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН

Заети в сектора – 7549 бр., (13.8%)

Брой фирми – 564, в т.ч.:

1. Месокомбинат Ловеч АД– 597 бр. заети
2. Олива АД– 269 бр. заети
3. Компас ООД– 161 бр. заети
4. Валка ЕООД– 146 бр. заети
5. Звезда АД– 136 бр. заети

Враца

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Заети в сектора – 12884 бр., (24.7%)

Брой фирми – 635, в т.ч.:

1. Пилко ЕООД– 692 бр. заети
2. Престиж 96 АД– 676 бр. заети
3. Захарни Заводи АД– 556 бр. заети
4. Меркурий П И П АД– 260 бр. заети
5. Амилум България ЕАД– 259 бр. заети

Велико Търново

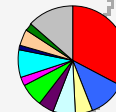
Силистра

СЕВЕРОИЗТОЧЕН РАЙОН

Заети в сектора – 11194 бр., (3.5%)

Брой фирми – 702, в т.ч.:

1. Захарни Изделия Варна ЕООД– 542 бр. заети
2. Добруджански Хляб АД– 457 бр. заети
3. Савимекс ЕООД– 358 бр. заети
4. Фрукто-Сливен АД– 295 бр. заети
5. Клас Оливо ООД– 259 бр. заети

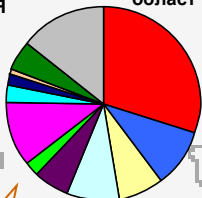
Варна

ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Заети в сектора – 21054 бр., (18.8%)

Брой фирми – 1363, в т.ч.:

1. Фермата АД– 1111 бр. заети
2. Унибел АД– 668 бр. заети
3. МИО ООД– 427 бр. заети
4. Обединена Млечна Компания АД– 426 бр. заети
5. Димитър Маджаров 2 ЕООД– 307 бр. заети

Софийска област

СОФИЯ

Перник

Кюстендил

Благоевград

Пазарджик

Габрово

Тара Загора

Сливен

Ямбол

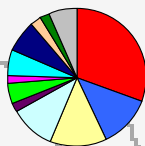
Бургас

ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН

Заети в сектора – 13216 бр., (19.4%)

Брой фирми – 826, в т.ч.:

1. Палиррия България ЕАД– 610 бр. заети
2. Победа АД– 527 бр. заети
3. Градус 1 ООД– 446 бр. заети
4. Конекс Тива ООД– 390 бр. заети
5. КЕН АД– 551 бр. заети

Смолян

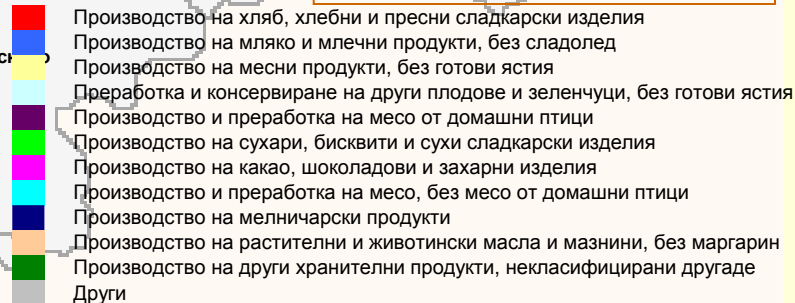
Кърджали

ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН

Заети в сектора – 29021 бр., (19.8%)

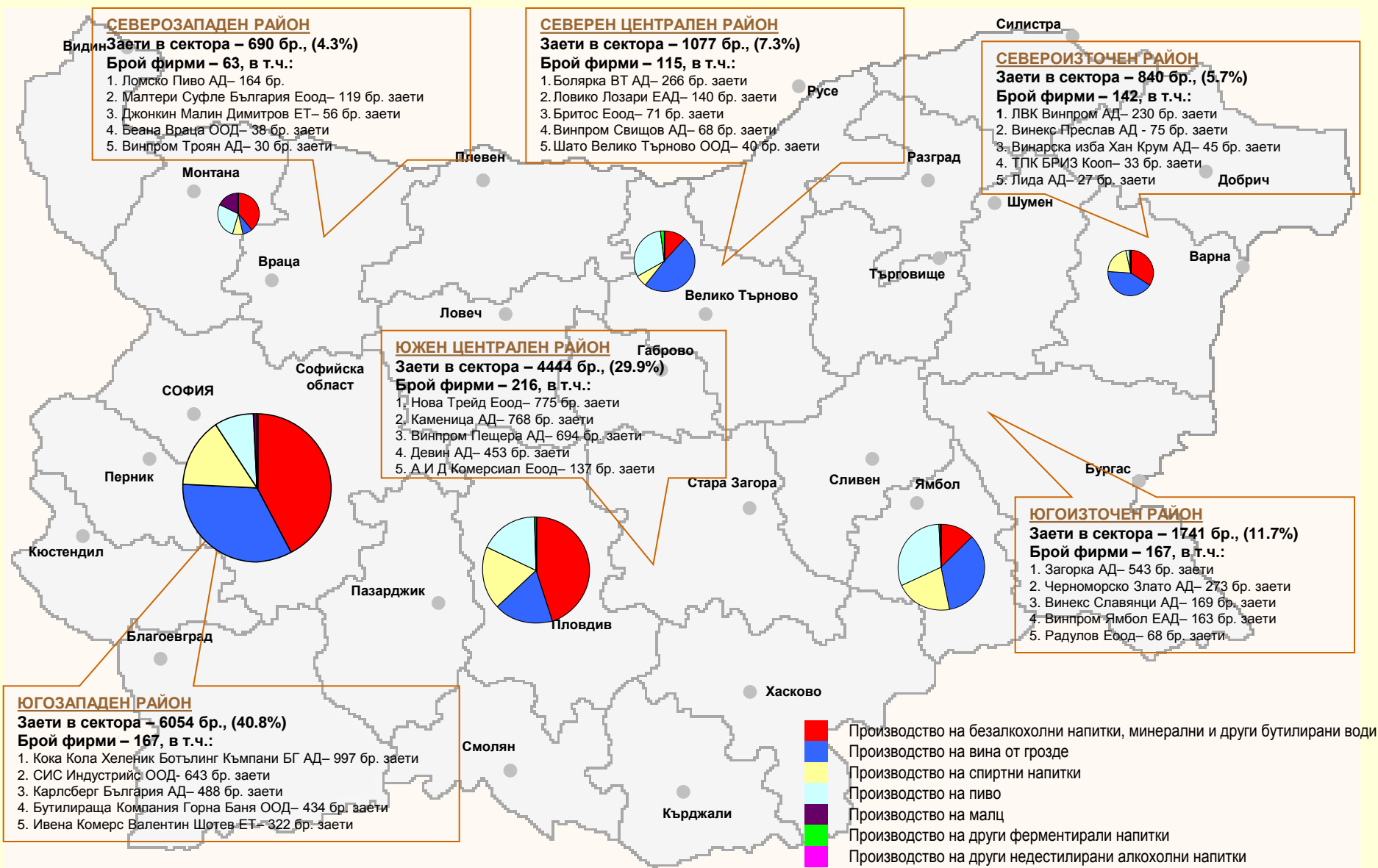
Брой фирми – 1595, в т.ч.:

1. Нестле България АД– 1938 бр. заети
2. Чипита България АД - 785 бр. заети
3. Монделиз България Холдинг АД– 698 бр. заети
4. Симид София ЕООД– 446 бр. заети
5. Данон Сердика АД– 416 бр. заети

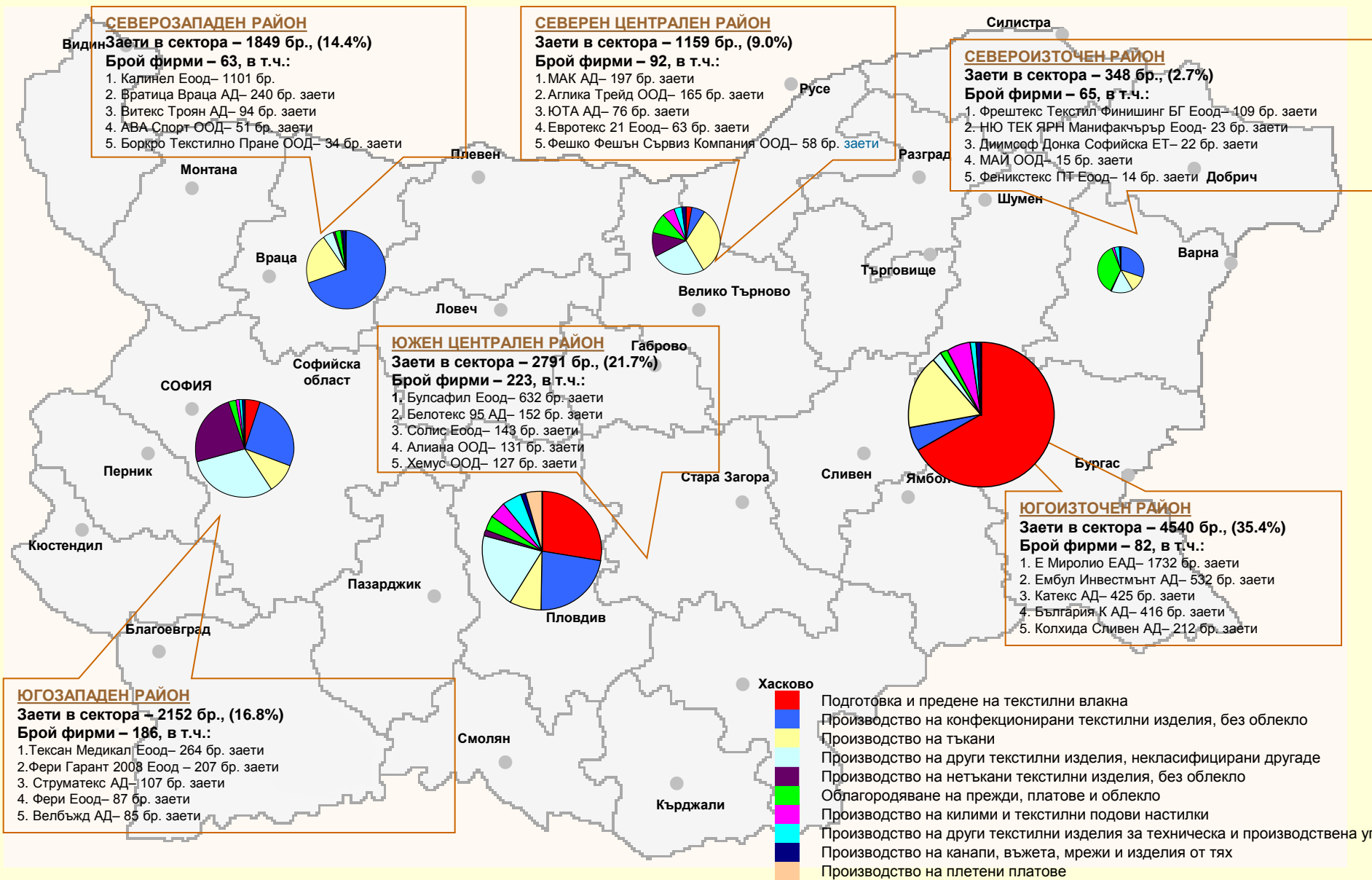
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА НАПИТКИ (С11)

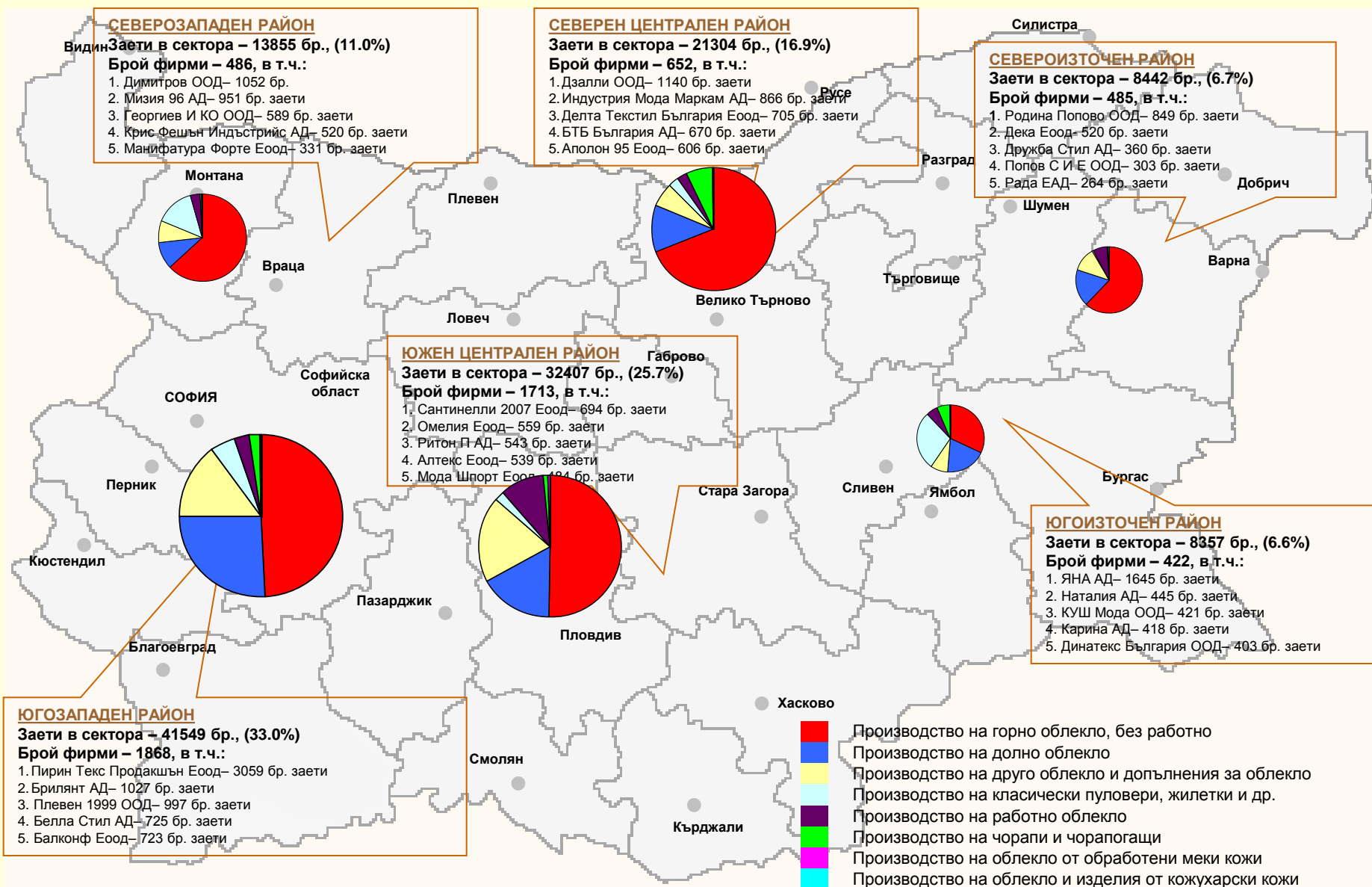
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА ТЕКСТИЛ (С13)

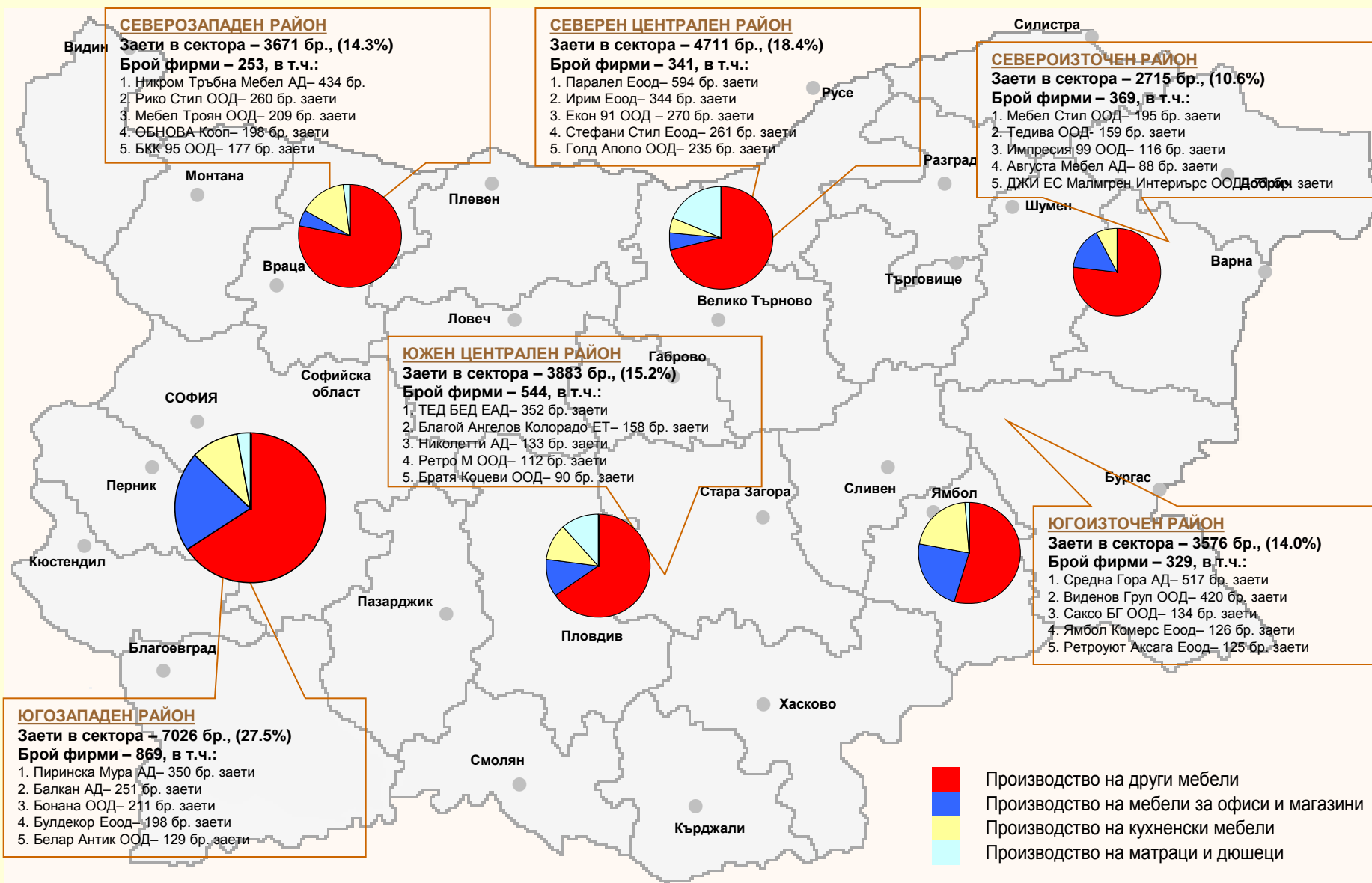
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА ОБЛЕКЛА (С14)

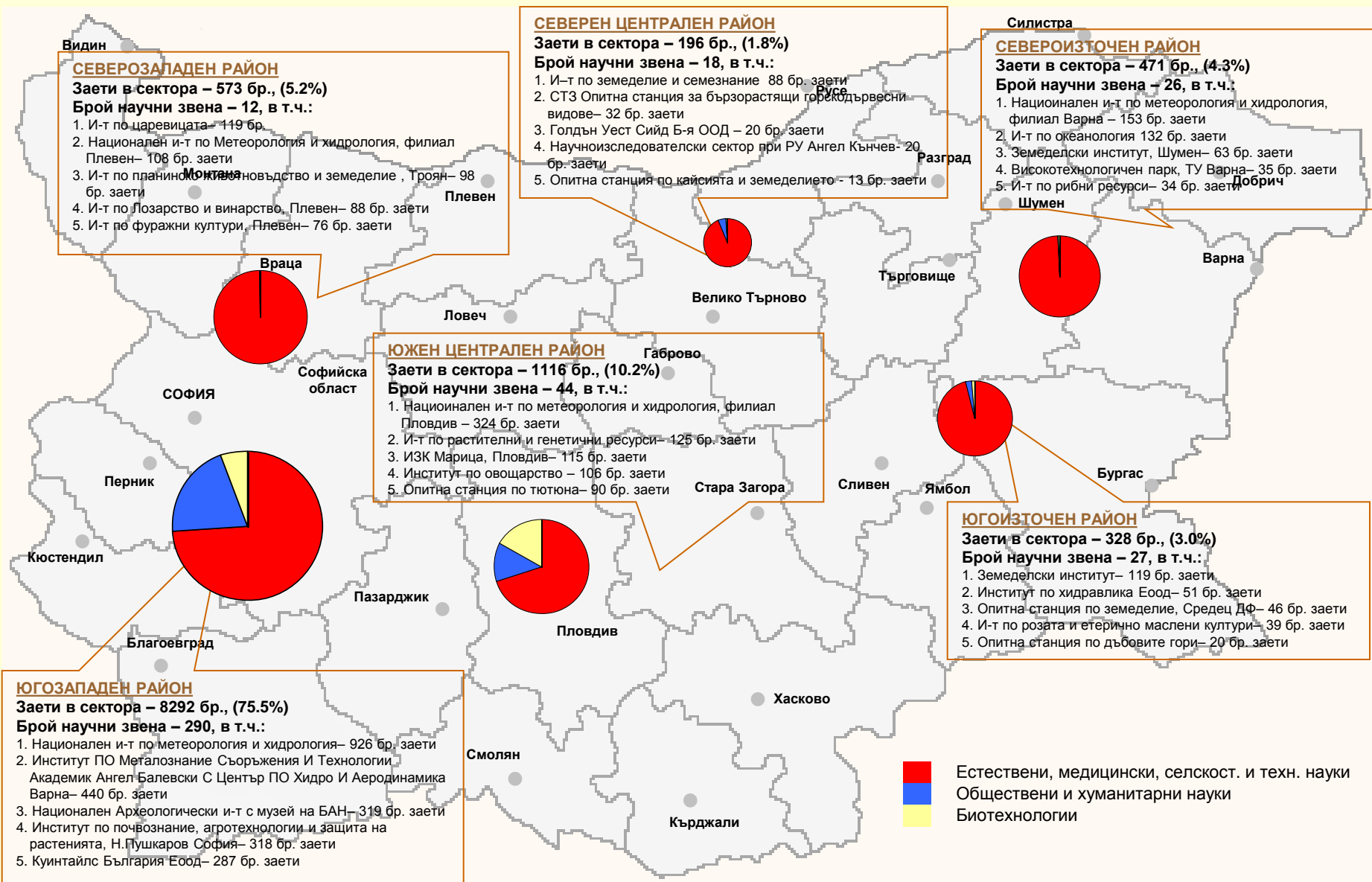
РЕГИОНАЛНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

“ПРОИЗВОДСТВО НА МЕБЕЛИ (С31)

РЕГИОНАЛЕН ПОТЕНЦИАЛ В ОБЛАСТТА НА НИРД

“НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ (M72)

РЕГИОНАЛЕН ПОТЕНЦИАЛ В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

“ОБРАЗОВАНИЕ” (P85)

СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН

Заети в сектора – 18097 бр., (10.3%)

Брой училища – 720, в т.ч.:

1. ОУ Христо Ботев – 504 бр.
2. СОУ Христо Ботев – 430 бр. заети
3. ОУ Св.св. Кирил и Методий – 423 бр. заети
4. Медицински университет – 422 бр. заети
5. ОУ Васил Левски – 352 бр. заети

Монтана

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Заети в сектора – 19826 бр., (11.3%)

Брой училища – 677, в т.ч.:

1. ВТУ СВ СВ Кирил и Методий - 972 бр. заети
2. РУ Ангел Кънчев – 949 бр. заети
3. Стопанска Академия Димитър А Ценов – 642 бр. заети
4. СОУ Христо Ботев - 455 бр. заети
5. ОУ Св.с. Кирил и Методий - 417 бр. заети

Силистра

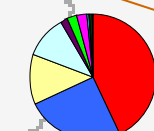
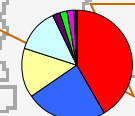
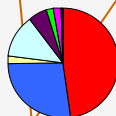
СЕВЕРОИЗТОЧЕН РАЙОН

Заети в сектора – 23414 бр., (13.3%)

Брой училища – 952, в т.ч.:

1. Техн. унив. Варна – 662 бр. заети
2. Медич. Университет Варна - 615 бр. заети
3. Икономически университет Варна – 517 бр. заети
4. Шуменски университет – 507 бр. заети
5. ВСУ Черноризец Храбър – 470 бр. заети

Добрич

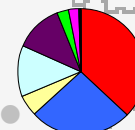
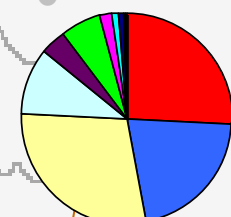
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН

Заети в сектора – 32354 бр., (18.4%)

Брой училища – 1197, в т.ч.:

1. Пловдивски унив.П.Хилендарскии – 912 бр. заети
2. Медицински университет – 818 бр. заети
3. ОУ Христо Ботев – 675 бр. заети
4. ОУ Св.св. Кирил и Методий – 549 бр. заети
5. Университет по хранителни технологии – 509 бр. заети

Стара Загора

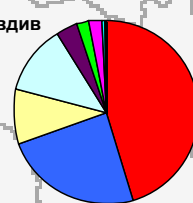

ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН

Заети в сектора – 59528 бр., (33.9%)

Брой училища – 2450, в т.ч.:

1. СУ Климент Охридски – 3013 бр. заети
2. Медицински университет – 2452 бр. заети
3. Технически университет – 2262 бр. заети
4. УНСС – 1143 бр. заети
5. УАСГ – 827 бр. заети

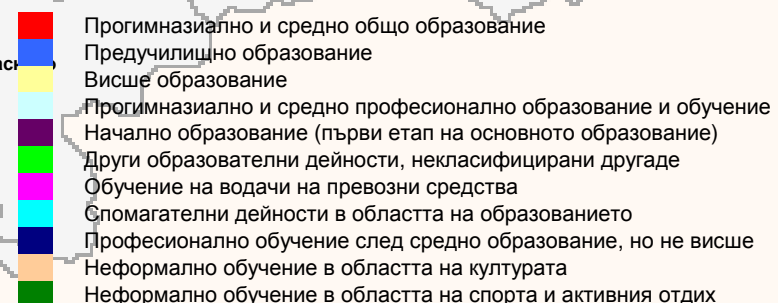

ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН

Заети в сектора – 22583 бр., (12.8%)

Брой училища – 856, в т.ч.:

1. ОУ Христо Ботев – 596 бр. заети
2. Университет Асен Златаров – 558 бр. заети
3. ОУ Св.св. Кирил и Методий – 527 бр. заети
4. Тракийски университет – 461 бр. заети
5. СОУ Христо Ботев – 286 бр. заети

**ОТДЕЛ
“ИНОВАЦИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО”**

**ДИРЕКЦИЯ
“Малки и средни предприятия и иновации”**

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

2014